

Tytuł: **Konkurencyjność form pieniądza i instrumentów płatniczych**

Autorzy: **Jakub Górka**

Wydawnictwo: **CeDeWu.pl**

Rok wydania: **2009**

Opis:

"Nie ma darmowych obiadów" - zwyczaj mawiać znany ekonomista, laureat nagrody Nobla Milton Friedman.

Również płatności nie są darmowe, mimo że taka panuje powszechna opinia. Obrót gotówkowy i bezgotówkowy generuje koszty, które ponoszą zaangażowani w cykl płatności: bank centralny, banki komercyjne, firmy pośredniczące w rozliczeniach (agenci rozliczeniowi, organizacje płatnicze, izby rozliczeniowe), firmy obsługujące obrót gotówkowy, przedsiębiorstwa (w tym głównie handlowe) i konsumenci. Warto się zastanowić, jakie czynniki wpływają na konkurencyjność form pieniądza i instrumentów płatniczych, przyjmując punkt widzenia różnych podmiotów.

- * Dlaczego wypieranie gotówki z obiegu postępuje tak powoli?
- * Czy zawsze jest ona najdroższym społecznie instrumentem płatniczym?
- * Czy i kiedy elektroniczne instrumenty płatnicze mają szansę zdetronizować gotówkę?
- * Skąd się bierze niska świadomość rzeczywistych kosztów płatności?

Autor szuka odpowiedzi na te pytania, posługując się nowatorskimi metodami oraz sięgając do licznych teorii ekonomicznych, a także analiz uznanych specjalistów i agencji konsultingowych. Okazuje się, że rynek płatności jest skomplikowanym systemem naczyń połączonych, zaś brak przejrzystości kosztowej instrumentów płatniczych utrudnia wykształcenie się optymalnego - z punktu widzenia kosztów społecznych - wzorca płatności.

Praca doktorska, na podstawie której powstała niniejsza książka, otrzymała w 2009 r. nagrodę główną w XI edycji Konkursu Kredyt Banku S.A. i TUiR WARTA S.A. na najlepszą pracę doktorską z dziedziny bankowości.

Spis treści:

Wstęp

Rozdział 1. Rozwój współczesnych form pieniądza na świecie

1.1. Współczesne formy pieniądza

1.2. Ryzyko prywatyzacji pieniądza

1.3. Podaż pieniądza na świecie - założenia badawcze

1.4. Szybkość obiegu pieniądza oraz współczynnik monetyzacji w świetle teorii ekonomicznych (podejście transakcyjne i dochodowe)

1.5. Empiryczna makroekonomiczna analiza znaczenia pieniądza gotówkowego i bezgotówkowego

1.5.1. Porównanie krajowych współczynników monetyzacji i udziału gotówki w latach 2000-2004

1.5.2. Waluty światowe

1.5.2.1. Przypadek dolara amerykańskiego

1.5.2.2. Przypadek euro

1.5.3. Determinanty współczynnika monetyzacji - ekonometryczny model panelowy dla krajów UE spoza strefy euro

1.5.4. Współczynniki monetyzacji i udziału gotówki w Polsce w latach 1993-2007
1.6. Podsumowanie

Rozdział 2. Narodowa kultura płatnicza

2.1. Podział instrumentów płatniczych wykorzystujących różne formy pieniądza

2.1.1. Podział instrumentów płatniczych w szerokim znaczeniu - tradycyjne ujęcie rozliczeń pieniężnych

2.1.2. Podział instrumentów płatniczych w wąskim znaczeniu zgodny z Niebieską Księgą EBC oraz Czerwoną Księgą BIS - podejście praktyczne

2.1.3. Podział instrumentów płatniczych i systemów płatności właściwych dla konsumenckich segmentów płatności

2.1.4. Problemy definicyjne i statystyczne

2.2. Trendy światowe w wykorzystaniu podstawowych instrumentów płatniczych- dane empiryczne

2.2.1. PKB per capita oraz wartości referencyjne badanych krajów

2.2.2. Liczba i wartość transakcji dokonywanych bezgotówkowymi instrumentami płatniczymi

2.2.3. Stopień użytkowania gotówki na świecie

2.2.4. Tendencje na rynku kart płatniczych

2.2.5. Rynek płatności pieniądzem elektronicznym

2.2.6. Rynek instrumentów płatniczych w Polsce

2.3. PodsumowanieRozdział

Rozdział 3. Czynniki kształtujące rynek instrumentów płatniczych

3.1. Charakterystyka systemu płatniczego i systemów płatności

3.2. Interpretacja prawa Kopernika w odniesieniu do form pieniądza i instrumentów płatniczych

3.3. Idea społeczeństwa bezgotówkowego. Stanowiska interesariuszy obiegu pieniężnego względem wad i zalet gotówki

3.4. Operacje płatnicze z punktu widzenia ich rentowności dla dostawców

3.4.1. Dochodowość ogółem operacji płatniczych sektora bankowego w UE

3.4.2. Dochodowość debetowych i kredytowych kart płatniczych w Europie- kwestia opłaty Interchange

3.4.3. Konsekwencje subsydiowania gotówki i czeków przez elektroniczne produkty płatnicze i niepłatnicze produkty bankowe (kredyty)

3.5. Szara strefa w gospodarce jako czynnik tłumaczący popyt na gotówkę

3.6. PodsumowanieRozdział

Rozdział 4. Koszty społeczne i prywatne instrumentów płatniczych

4.1. Koncepcja prywatnego i społecznego kosztu płatności

4.2. Koszty instrumentów płatniczych w świetle badań przeprowadzonych na świecie

4.2.1. Badania holenderskie i belgijskie

4.2.2. Badania szwedzkie

4.2.3. Badania amerykańskie

4.2.4. Badania australijskie Simes et al

4.2.5. Badania Banku Australii

4.3. Syntetyczne porównanie badań nad kosztami instrumentów płatniczych w ujęciu kosztów i korzyści prywatnych oraz kosztów społecznych (wg krajów)

4.4. Ocena badań nad kosztami instrumentów płatniczych

4.5. PodsumowanieRozdział

Rozdział 5. Systemy płatności w świetle ekonomii sieci i skali

5.1. Efekty sieci i skali - teoria rynków dwustronnych

5.2. Rynek handlu elektronicznego i systemy płatności wykorzystywane w internecie

5.2.1. Perspektywy rozwoju handlu elektronicznego

5.2.2. Systemy płatności w internecie

5.3. Problem masy krytycznej w systemach płatności

5.3.1. Świat wirtualny - przypadek systemu płatności PayPal

5.3.2. Świat realny - przypadek elektronicznych portmonetek

5.4. Wpływ programu Jednolitego Obszaru Płatności w Euro (SEPA) na rynek detalicznych instrumentów płatniczych w świetle ekonomii sieci i skali

5.4.1. Idea i założenia SEPA

5.4.2. Możliwe warianty wpływu SEPA na rynek

5.5. Podsumowanie

Zakończenie

Bibliografia